

Da Danmark blev et rige

Den politiske organisation

Danmark, Norge og Sverige var hver sin territorial enhed.

Danmark:

- Bestod af nuværende område + Skåne, Halland, Slesvig og Oslo-Fjord-området. Bornholm var selvstændigt i tidlig vikingetid.
- Kong Godfred havde magten i Danmark. Han var en trussel for Frankeriget og Karl Den Stores ekspansive udenrigspolitik.

Forskere mener ikke, at Danmark, i det 9. og starten af det 10. århundrede, var opdelt i småriger, som før var blevet antaget.

- Magten kunne dog i perioder være delt mellem flere konger og det er sandsynligt, at der var stridigheder mellem forskellige kongesønner.
- Gennem hele perioden var Danmark en samlet politisk enhed under én konge. Sådan foregik det i hvert fald under tiden med Harald Blåtand, Svend Tveskæg og Knud Den Store.

Der er tidligere ment, at kongemagten var svag. Herunder:

- Uden militære magtmidler svage samfundsmæssige rettigheder og funktioner.
- Kongen var den øverste, men kongedømmet satte yderst sjældent sit præg på samfundet. (Hvis kongen gjorde noget, så var det af yderst ringe grad, der blev gjort noget.)

Man har fundet fire ”Trelleborge” i forskellige dele af Danmark, som ændrede dette syn.

- Historikeren Aksel E. Christensen siger hertil, at: ”Trelleborgene vidner først og fremmest om, at den danske konge har rådet over en vældig militærmagt, der må have været enestående i organisatorisk og teknisk henseende.”

Forskere mener, at den danske kongemagt i det 9. århundrede besad stor politisk, militær og organisatorisk styrke.

- Dette kan underbygges af fundet af et 10 kilometer langt voldforløb, som gennem forskning er blevet antaget at være startet i år 737.
- Et så stort, målbestemt arbejde må betyde, at der har været et fast organiseret samfund.
- Derfor er det ikke helt forkert at regne med, at der har været en egentlig kongemagt på dette forholdsvist tidlige tidspunkt.

Ud fra disse teorier burde det også være rimeligt at gå ud fra at der har været en formaliseret statsmagt. Der er dog ikke noget helt konkret svar på, hvor udviklet centralmagten blev.

Møntprägningen

Man kan også finde bevis for kongens egentlige centralmagt ved datidens mønter.

- Der var en periode i slutningen af 900-tallet, hvor der ikke blev produceret mønter, men ellers blev der produceret en mønt for hele området, hvor man så kan se, at de tilhørte samme område.
- Især under Svend Tveskæg og Knud Den Store blev der produceret mønter i stor stil. På mønten var der nemlig kongens navn og ansigt, som dermed viste ens tilhørsforhold.
- Det var kun kongen som havde ret til at være afbilledet på mønterne.

Overgangen til mønter (i stedet for handelsvarer) var godt for handelsomsætning, hvilket primært var grunden til at kongen ønskede dette.

Fordele ved mønterne var:

Kongen kunne tage *afgifter* som betaling for beskyttelse af handelsruter.

Nogle mener, at det var *metalværdien*, som havde betydning for, hvad mønterne var værd, og vikingerne opfattede det som om, at deres mønter var lige så meget værd, som de udenlandske. (Dette til trods for, at araberne bl.a. brugte mønter lavet af ædelmetal og vikingerne eksempelvis af ituklippede mønter.)

Andre mener derimod, at det lige modsat var mønternes *kvalitet og metal*, som var det, der afgjorde mønternes værd.

En af grundene til, at man gik over til mønter var også, at det var mere *håndterbart*.

Det menes også, at overgangen til mønter skyldtes *propaganda* i den forstand, at det ville give kongen mere *prestige* at have sit billede på mønter.

På denne måde ville han også i en anden forstand være tilknyttet befolkningen. Det kan også antages, at der har været et *finanspolitisk motiv* bag overgangen til mønter; man kan antage, at mønterne blev sat til overkurs, sådan at de på den måde ville tjene på det. Hermed ville møntherren tjene på dette.

I slutningen af det 11. århundrede og videre op gennem middelalderen skete der en monopoludmøntning i Danmark, hvor kongemagten skaffede sig en stor profit ved at reducere mønternes sølvindhold.

Indførslen af monopolmønten medførte en økonomisk og politisk styrkelse af kongemagten. Man argumenterer for eksistensen af en stærk centralmagt i vikingetiden med to hovedpunkter:

* Ledningsvæsenet. Ledningsvæsenet blev indført i vikingetidens senere del. Ledningsvæsenet var en landsdækkende organisation som skulle bemane og udruste krigsskibene. Styremanden var den som havde ansvaret for de byrder som var ligeligt fordelt ud til de forskellige herreder i landet. Han måtte være loyal over for kongemagten. Herved får kongen lavet sig et magtfuldt og stærkt militær.

* Kirkeorganisationen. Ærkebisper og bisper blev udnævnt af kejseren i det tyske kejserrige, til at være kejserlige embedsmænd og rådgivere, og havde staten indflydelse via kirkeorganisationen til alle samfundsgrupper. Da Harald Blåtand lod sig døbe kan det ses som en udenrigspolitisk synsvinkel. Hvis Harald Blåtand var i stand til at få etableret et forhold mellem kirke og stat efter tysk model, ville det styrke rigsenheden og det politiske greb om befolkningen. Der er god grund til at tro at dette lykkedes ham.